

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

ทนงศักดิ์ ศรีตัมภวา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

กันยายน 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**PEOPLE'S PARTICIPATION IN MAKING LOCAL DEVELOPMENT PLANS
OF BANSAI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN PRAKHONCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Tanongsak Sritampawa

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

September 2014

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ
นายทองศักดิ์ ศรีรัมย์ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน)

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ

(ดร.คำภีร์ภาพ อินทะนุ)

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ

(ดร.วิชาญ จุลทริก)

.....กรรมการ

(ดร.ธัญญรัตน์ คณะวัน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีอนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	ทนงศักดิ์ ศรีคุ้มภาว		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน	ที่ปรึกษาหลัก	
	ดร.คำภีรภาพ อินทะนุ	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เทรจซีและมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9745 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกหมู่บ้าน รองลงมา คือ ควรมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และโครงการที่เสนอบรรจุเข้าจัดทำแผนพัฒนา ควรนำไปดำเนินการทุกโครงการ ตามลำดับ

TITLE People's Participation in Making Local Development Plans of Bansai Subdistrict Administrative Organization in Prakhonchai District, Buriram Province

AUTHOR Tanongsak Sritumpawa

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan

Major Advisor

Dr.Kampeeraphab Intanoo

Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration

MAJOR Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University

YEAR 2014

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the people's participation in making local development plans of Bansai Subdistrict Administrative Organization in Prakhonchai District, Buriram Province in 3 aspects, namely making the development plans, implementing the development plans, and monitoring and evaluating the development plans. The samples were 364 people, selected by using the table of Krejcie and Morgan, and simple random sampling technique, respectively. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including checklist, 6-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.9745. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The findings were as follows :

1. The people's participation in making local development plans in overall was at a low level. When considering each aspect, the monitoring and evaluating the development plans was at a low level while the rest aspects were at a moderate level. The highest mean score was the implementing the development plans, followed by making the development plans while the lowest mean score was the monitoring and evaluating the development plan, respectively.

2. The additional suggestions and opinions with the highest numbers were that the budget should be allocated to develop the infrastructure covering all villages, followed by there should be transparent in administration, and the all proposed projects in the development plans should be implemented, respectively.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์ จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน ประธานคณะกรรมการการค้นคว้าอิสระ คร.คำภีรภาพ อินทนะนุ คณะกรรมการการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และเสนอแนะเพิ่มเติม จนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกและประสานงานในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ชำราชากร บำนาญ อติครองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นายอร่าม รัตนประคับ นักส่งเสริมวิชาการเกษตร ชำราชากร สำนักงานเกษตรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และจำเอกธีรพงษ์ กล้าณรงค์ นักบริหารงาน อบต. 8 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา บูรพาจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

ทนางศักดิ์ ศรีตัมภวา

สารบัญ

บทที่	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	20
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	24
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	35
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	77
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	85
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	93
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	103

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 จำนวนประชากร.....	40
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	57
4.1 จำนวนและร้อยละและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	65
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	66
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	68
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามและประเมินผลงานแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	70
4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	72

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 กระบวนการคิด.....	39

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เกิดขึ้นจาก คณะนายทหารและพลเรือนที่ประกอบกันขึ้นเป็นพรรคการเมืองพรรคแรกของสยาม ที่เรียกตัวเองว่า "คณะราษฎร" โดยเป็นผลพวงมาจากการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์โลก ตลอดจน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองภายในประเทศ การปฏิวัติดังกล่าวยังทำให้ประชาชน ชาวสยามได้รับรัฐธรรมนูญฉบับแรกอีกด้วย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานราชการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น ตลอดจน โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชนในท้องถิ่น และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังมุ่งเน้นให้ ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็น อิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้รับมอบภารกิจในการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและ ความต้องการของประชาชน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น และนอกจากนั้น กระทรวงมหาดไทยยังได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น เพื่อให้แผนบรรลุเป้าหมายจะต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดทำแผน ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนชุมชน/ หมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดและยังมีหน้าที่

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พุทธศักราช 2548 เพื่อเป็นการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ โดยการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ได้ยึดหลักของการบริหารจัดการที่ดี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546 มาใช้กำหนดนโยบายการพัฒนา ตามภารกิจและบทบาท การให้บริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุดมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่างๆ ก็คือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอันได้แก่ความร่วมมือภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรกับหน่วยงานราชการอื่นๆ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเข้ามามีส่วนร่วมคิดวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่าย ในการตัดสินใจและรับผิดชอบร่วมกันตรวจสอบจากประชาชนต่อการบริหารงานของภาคราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส แต่ที่ผ่านมา การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสาธารณสุข ด้านส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควรอาจเกิดจากความบกพร่องจากการดำเนินการจัดทำแผนตั้งแต่เบื้องต้น โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

จากความเป็นมาของความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และสามารถนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง เพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการและประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน ดังนี้

(ราชกิจจานุเบกษา, 2548 : 52-56)

- 1.1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนา
- 1.2 ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ
- 1.3 ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 12 หมู่บ้าน จำนวน 6,705 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148-149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเข้าใจความหมายศัพท์ต่างๆ ที่นำมาวิจัยครั้งนี้ จึงให้นิยามเฉพาะดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล การกระทำกิจกรรมใดๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเสนอความคิดเห็นหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เพื่อให้โครงการมีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและโครงการที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การติดตามและประเมินผล การตรวจสอบและการสนับสนุน เพื่อร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้สอดคล้องกับความต้องการและประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมของประชาชนเพื่อเสนอปัญหาความต้องการ ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา เสนอโครงการหรือกิจกรรม ปัญหาความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนา การเสนอแผนพัฒนา การพิจารณาสนับสนุนแผนพัฒนา แผนดำเนินการ ในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่นการร่วมปฏิบัติตามนโยบาย และการนำเสนอแผนพัฒนาต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการ ในการติดตามควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาว่าการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ อยู่ในระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้แล้ว ผลการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนร่วม

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอ
ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิการเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในสภาวะการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจในกิจกรรมการพัฒนาของ ราชการ ที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นการสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ใน ประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาและ สนองตอบความต้องการ ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอันส่งผลให้ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นต่อไป ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

จินดา มณีเนตร (2540 : 12-13) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่มองเห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อการดำเนินพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ และคณะ (2547 : 85) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการคิด การตัดสินใจ และการกำหนดเป้าหมายรับผิดชอบต่อการดำเนินการต่างๆ และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

ณัชชาภัทร อุณจิตรตรง (2548 : 109) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายอำนาจในการปกครอง ซึ่งสามารถส่งผ่านอำนาจบางอย่างทางการเมืองมายังหน่วยงานเล็กๆ ทางการเมืองที่เป็นระดับ รากหญ้า ทำให้สามารถใช้ประชาธิปไตยได้แบบมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 5) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจ หรือโครงการที่ส่วนราชการ ซึ่งมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้น การทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ส่วนราชการดำเนินการ และให้การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และรัฐต้องรับฟังและแก้ไขปัญหานั้นประชาชนเกิดความพึงพอใจ และมีส่วนร่วมในการผลักดันในภารกิจหรือโครงการนั้นเกิดผลสำเร็จ เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานในท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมในการแสดงออกถึงการตัดสินใจกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตามการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของสังคมไปในทางที่ต้องการ ตลอดจนการร่วมรับผิดชอบและการตรวจสอบการดำเนินงานของชุมชน เพื่อให้ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการพัฒนา

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมของการเข้าไปมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการที่ได้ให้แนวคิดไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542 : 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นขั้นบันไดการมีส่วนร่วม (Participation Ladder) 8 ขั้น ใช้อำนาจการตัดสินใจของประชาชนเป็นเกณฑ์

จำแนกระดับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต่ำสุด คือประชาชนไม่อำนาจตัดสินใจใดๆ ไปจนถึงขั้นสูงสุด คืออำนาจเป็นของประชาชน ดังนี้

ขั้นที่ 1-2 เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3-5 เรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้บางส่วน บางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนไว้

ขั้นที่ 6-7 เรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับอำนาจเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก

ขั้นที่ 8 เรียกว่า ขั้นควบคุม โดยประชาชนเป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชน โดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจเอง

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2547 : 18) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปมี 2 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเสนอแนะ การให้ข้อคิด ร่วมในการตัดสินใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ
2. การเข้าร่วมโดยอ้อม เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าร่วมสมทบ ไม่รวมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 12 ; อ้างถึงใน ประดิษฐ์ สีดาพล. 2552 : 27) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุด ที่ต้องการคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจ ช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์

ในทางบวก และผลประโยชน์ที่เกิดในทางลบ ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งเป็นผลประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญจะต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพล สามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ

ประชุม สุวดี (2551 : 46) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคล เกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการวางแผนบริหารจัดการ การบริหารองค์กรตลอดจน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้

3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจ สม่ครใจที่จะเข้าร่วม เล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้มีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจและกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จัดการด้วยตนเอง

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกได้ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง ซึ่งเป็นการเข้าร่วมตัดสินใจ เสนอแนะ ให้ข้อคิด และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นการให้การสนับสนุนส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ โดยลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การที่ประชาชนได้เข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมมากน้อยเพียงใด

ประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชน

การจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในชุมชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารขององค์กร เพื่อที่การพัฒนาจะเกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชนที่แท้จริง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548 : 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรม
4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น สามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือเป็นโอกาสให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน
8. ช่วยให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 14-16) ได้กล่าวถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

1. ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจให้ดีขึ้น ช่วยคาดเดาถึงความกังวลของสาธารณชน และคำนึงถึงหลาย ช่วยระบุ ค้นหาปัญหาได้ดีกว่า มีการพิจารณาทางเลือกในพัฒนาอย่างเต็มที่จากผู้มีส่วนได้เสีย และสร้างความเข้าใจให้ดีขึ้น ว่าทำไม “สิ่งที่เกิดขึ้น จึงเป็นอย่างไรที่เป็นอยู่”
2. ช่วยลดค่าใช้จ่ายและลดความล่าช้าในการปฏิบัติ หลายคนอาจเข้าใจว่า “มากคนยิ่งมากความ” ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ถ้าหากให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ก็จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลัง ก็จะเห็นได้ว่าเป็นการช่วยลดความล่าช้า ลดค่าใช้จ่าย ถ้ามองกันในระยะยาวไม่ต้องทบทวน หรือมีความขัดแย้งในผลของการตัดสินใจ ที่ไม่มีใครมาร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันที เกิดการยอมรับอย่างสูงในการตัดสินใจโดยกลุ่ม
3. นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความเป็นเจ้าของการตัดสินใจ ในเรื่องนั้น จึงยากที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามการตัดสินใจของตนเอง คนที่มาร่วม

ตัดสินใจก็ต้องการที่เห็นสิ่งนั้นถูกนำไปปฏิบัติ ยิ่งไปกว่านั้นก็จะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะช่วยปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

4. ส่งเสริมให้โครงการที่นำไปปฏิบัติมีความยั่งยืน ในเรื่องนี้สืบเนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แล้วนำการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติเมื่อเกิดผลสำเร็จนั้นขึ้น ผู้มีส่วนร่วมก็จะเกิดความภูมิใจว่าตนเองก็มีส่วนในความสำเร็จนั้นๆ ก็ปฏิบัติต่อไปเรื่อยๆ และขยายผลแห่งความสำเร็จนั้นๆ ไปในอนาคต

5. หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง ถ้าได้ร่วมคิด ร่วมทำ กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็จะช่วยลดความรู้สึกต่อต้าน เพราะได้แสดงออกถึงความต้องการของตนเอง หรือกลุ่มออกไปส่วนหนึ่งแล้ว แต่ถ้าหากต่างคนต่างนั่งเงียบ เมื่อเกิดกรณีขัดแย้ง ความเป็นปฏิปักษ์ก็จะเกิดขึ้นลึกๆ ในใจอย่างเงียบๆ และก็จะสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนสุดท้ายก็จะระเบิดออกมาต้องให้แตกหักกันไป แต่ไม่ใช่ว่าทุกเรื่องแก้ไขได้โดยการมีส่วนร่วมเพียง อย่างเดียว ยังต้องอาศัยความมีเหตุมีผลรับฟังความคิดของผู้อื่นเข้าร่วมด้วย

6. ความเสี่ยงลดลง ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้รับข้อมูลเพิ่มเติม

7. เป็นการพัฒนา “ประชาสังคม” โดยทำให้กลุ่มประชาสังคมได้ทำงานของกระบวนการประชาสังคมเป็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่ลึกซึ้งที่สุด โดยผู้มีส่วนร่วมจะได้เรียนรู้และซึมซับถึงกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างค่อยเป็นค่อยไป พัฒนากระบวนการตัดสินใจโดยองค์กรว่าควรจะเป็นอย่างไร และทำไมต้องตัดสินใจอย่างนั้น นอกจากนี้ เมื่อประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีสาธารณะแล้วก็จะเป็นการฝึกประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 14) ; อ้างถึงใน ธเนศ ปราบพัตตมา. 2551 : 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า มีประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการบริหารเป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ลดความคาดเดาถึงปัญหาและพิจารณาถึงการแก้ปัญหาที่ดีกว่า

2. ลดค่าใช้จ่ายและความล่าช้า

3. เมื่อเกิดการมีส่วนร่วมที่ดีแล้ว สามารถนำผลไปปฏิบัติได้ง่ายกว่า

4. ส่งเสริมให้โครงการที่นำไปปฏิบัติยั่งยืน

5. หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง

6. มุมมองว่ามีความเสี่ยงลดลง

7. เป็นการพัฒนาประชาสังคม โดยทำให้กลุ่มประชาสังคมกลับสู่การทำงานของกระบวนการซึ่งจากประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมนั้น ช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนาทางเลือกใหม่ในการตัดสินใจ ลดค่าใช้จ่าย การสูญเสียเวลา เมื่อตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ เกิดความชอบธรรม เกิดความง่ายในการนำไปปฏิบัติ หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้ ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น ประชาชนมีการพัฒนาสร้างสรรค์สนใจประเด็นสาธารณะประโยชน์ที่ตนเองที่จะได้รับ อันเป็นการส่งเสริมการแสดงออกทางประชาธิปไตยอีกทางหนึ่ง ช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีกระตือรือร้น

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีการจัดระเบียบการบริหารงานราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2546 : 4) ได้กล่าวถึง การกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3. มีอำนาจในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ตั้งงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ได้เป็นนิติบุคคล หน่วยงานการปกครองเหล่านี้มีงบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเอง และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยงานการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแล ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ชนาวสุ (2549 : 9) ได้ให้แนวคิดหลักการกระจายอำนาจการปกครองจะต้องมีสาระสำคัญดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้มีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง

2. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

3. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้นเพียงแต่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

4. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการให้บริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิธีการที่รัฐบาลมอบอำนาจบางส่วนให้กับท้องถิ่นดูแลและจัดทำกิจการ การบริการสาธารณะบางเรื่องตามสมควรภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและ แบ่งเบาภาระของรัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาปรับปรุงท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงานด้านการคลัง และการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระ มีบุคลากรเป็นของตนเอง กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความเหมาะสมควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพพร้อมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลที่ดี โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของรัฐบาล เพียงแต่อยู่ในความควบคุมดูแลเท่านั้น

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจการปกครอง เป็นวิธีการที่รัฐมอบหมายการปกครองจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สู่ท้องถิ่น เพื่อจัดทำบริการสาธารณะ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับหน่วยงานส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลเท่านั้น เป็นความสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ให้กับหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเอง ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ ดังนี้

สิตางค์ แสงสุริย์วัชชรา (2545 : 12) กล่าวถึง การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจ คือ หลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย เป็นการถ่ายโอนภารกิจ หรือถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

สยาม คำปรีดา (2547 : 128) ให้คำนิยามการกระจายอำนาจ หมายถึง การบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจบางส่วนให้แก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตน ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง โดยส่วนราชการกลางเพียงแต่ควบคุมแต่ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ

โกวิท พวงงาม (2548 : 36) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ หมายถึง การโอนภารกิจสาธารณะบางเรื่องจากรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนกลาง ไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างอิสระ จากองค์กรปกครองส่วนกลาง

สรุปได้ว่า ความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึง การโอนอำนาจการปกครองจากส่วนราชการกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทำการดำเนินการปกครองตนเองโดยอิสระภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง การจัดทำบริการสาธารณะบางประการ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนราชการกลางมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแล แต่ไม่เข้าไปบังคับบัญชา

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ได้แบ่งอำนาจหน้าที่ และจัดสรรรายได้ระหว่างส่วนราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น ได้มีการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2545 : 198-199) ได้กำหนดขั้นตอนของการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้

1. ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544-2547) จะเป็นช่วงการปรับปรุงระบบบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากรงบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุด
2. ช่วงปี (พ.ศ. 2548-2553) จะเป็นช่วงการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและความโปร่งใส
3. หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 15-18) ได้ระบุไว้ว่า การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นทั้งตนเอง และตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานฯ นอกจากนี้ในหมวด 9 ตั้งแต่มาตรา 282-290 ได้กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังกำหนดอำนาจของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และการเสนอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2543 กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฯ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบไว้ 3 ด้าน คือ

3.1 ความอิสระในการกำหนดกรอบนโยบายและการบริหารจัดการ โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

3.2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยปรับบทบาทของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับผิดชอบภารกิจมหภาคและภารกิจที่เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

ด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็น สนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตาม ประเมินผล

4. แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ประกอบด้วย

4.1 การถ่ายโอนภารกิจ และการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดภารกิจการถ่ายโอนพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับการถ่ายโอนรวมทั้งการสร้างกลไก และระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานมารับรอง ตลอดจนการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.2 การกระจายอำนาจเงิน การคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการพิจารณาภาพรวมรายได้ของท้องถิ่น 3 องค์ประกอบ คือ รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บและจัดหาทั้งที่เป็นภาษีและรายได้อื่น รายได้ของรัฐจัดแบ่งหรือจัดสรรให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่ม และรายได้ ประเภทอุดหนุน

4.3 แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคล โดยการโอนบุคลากรต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่ และความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังต้องมีความราบรื่น คล่องตัว สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความยืดหยุ่น ภูมิใจให้คนทำงานในท้องถิ่นมีหลักประกัน ความก้าวหน้า ยึดหลักการตามระบบคุณธรรม และต้องมีมาตรฐานใกล้เคียงกับมาตรฐาน การบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ

4.4 แนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาค ประชาสังคม เพื่อให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้ง ยังปรับปรุงกลไกการตรวจสอบทางการเงินและการใช้จ่ายงบประมาณ การให้ภาคเอกชนเข้ามา ช่วยเสริมการทำงานตรวจสอบของภาครัฐ และส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาคม เข้ามามี ส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดซื้อ จัดจ้างและร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผล

4.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีการปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น การปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ การพัฒนาองค์กรในระดับจังหวัด การปรับปรุงระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบติดตามตรวจสอบ และระบบข้อมูล การกำกับดูแลองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและภาคประชาสังคมในการตรวจสอบ

4.6 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจการแก้ไขกฎหมาย มีสาระเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้แก่ การปรับปรุงกฎหมายงบประมาณเพื่อรองรับการจัดสรรเงินจากภาครัฐ การจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยระบบงบประมาณท้องถิ่นและระบบการตรวจสอบทางการเงินและการคลัง ทั้งภายในและภายนอก การปรับปรุงระบบการกำกับดูแลของราชการส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกับระบบศาลปกครอง การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค การจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น การจัดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลเพื่อรองรับการถ่ายโอนข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

4.7 กลไกกำกับดูแลการถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ โดยกลไกดังกล่าวจะมีหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจ โดยมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชน มีกระบวนการตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโอน มีการศึกษาพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการ วิธีการ และแนวทางการถ่ายโอนภารกิจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และทันต่อเหตุการณ์

4.8 การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานราชการส่วนกลางยังคงกำหนดมาตรฐานทั่วไปของการจัดบริการสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการจัดบริการสาธารณะ โดยมีการแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ตลอดจนรัฐหรือองค์กรกลางเข้ามาร่วมทำการประเมินร่วมกับประชาชนและประชาสังคม

5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติและผู้สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางการถ่ายโอนในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ และคณะอนุกรรมการต่าง ภายใต้

คณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจ รับผิดชอบภารกิจที่ต้องถ่ายโอนในกลุ่มภารกิจด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว โดยมีภารกิจ ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องการประสาน การจัดทำแผนพัฒนา และการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนา หน่วยรับงานรับผิดชอบ คือ สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.2 การกระจายอำนาจการเงิน การคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ และคณะอนุกรรมการต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการกระจายอำนาจฯที่เกี่ยวข้องกับ การเงิน การคลัง และงบประมาณ หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

5.3 แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ และคณะอนุกรรมการต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการกระจายอำนาจฯที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนบุคลากร ที่ได้ทำหน้าที่ประสานงาน และมอบหมายให้กลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์ถ่ายโอนบุคลากรในระดับจังหวัด ทุกจังหวัดรับผิดชอบการจัดทำ และปรับปรุงมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

5.4 แนวทางการพัฒนาระบบตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคประชาสังคมกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างหน่วยงานของกรม ให้มีส่วนรับผิดชอบเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมขึ้นรับผิดชอบในการประสานงาน การพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางการดำเนินการให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นถือเป็นภารกิจโดยตรงที่จะต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าว คือ การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจปรับปรุงระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบติดตามตรวจสอบ และระบบข้อมูลกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่น

การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและภาคประชาสังคมในการตรวจสอบ หน่วยงานที่
รับผิดชอบ คือ กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น สถาบัน
พัฒนาบุคลากรท้องถิ่น สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วน
ท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.6 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การปรับปรุงระเบียบเพื่อรองรับ
ภารกิจการถ่ายโอน ได้แก่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พุทธศักราช 2541 หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงาน
ท้องถิ่น

5.7 กลไกกำกับดูแลการถ่ายโอนภารกิจ และการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน
การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

5.8 การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานศึกษาวิจัย เรื่องนโยบาย
และแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้
การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการ
ถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมใน
ด้านการรับรองถ่ายโอนภารกิจไปจนถึงการดำเนินการถ่ายโอน การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของ
ประชาชน ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง
และเป็นธรรม โดยกำหนดให้รัฐบาลต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจใน
ภารกิจของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณสุขและสาธารณสุขการ
ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และรัฐบาลต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง
โดยมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารบุคคล การเงิน
การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น
ภายในกรอบของกฎหมาย โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง
เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนการดำเนินงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ ที่มีรากฐานมาจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีความสำคัญต่อการบริหารราชการ เป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เกิดความห่วงแหนต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัย โดยประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งผู้แทนของชุมชน เพื่อมาช่วยแก้ไขปัญหของท้องถิ่นที่มีสภาพสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน รัฐบาลกลางมีฐานะเพียงแต่กำกับดูแลประชาชนของประเทศ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญมากขึ้น ทำให้รัฐบาลเปลี่ยนการปกครองแบบศูนย์กลางรวมอำนาจส่วนกลาง (Centralization) มาสู่การปกครองแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) มากขึ้น เพื่อให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจในการดำเนินภารกิจของท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหมายอีกหลายประการ ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 21-22) ได้สรุปแนวความคิดของนักวิชาการและนักปกครองที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้ให้ความหมายไว้ส่วนใหญ่มีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างคือสำนวนรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถสรุปการปกครองท้องถิ่นไว้ในสาระสำคัญดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย จัดเป็นเทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีปฏิบัติหน้าที่ไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองนั้น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขต ที่แตกต่างกัน

ไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะต้องตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมี คณะผู้บริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541 : 33) ได้ให้ความหมาย การบริหารท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ในด้านการบริหารไปให้ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการ เพื่อชุมชนของตนเอง แต่ความเป็นอิสระของหน่วยการบริหารท้องถิ่นจะมีไม่มากจนถึงขนาดที่เป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลในส่วนกลางในเวลาเดียวกันเพื่อให้ การบริหารงานท้องถิ่นดำเนินไปได้ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยการบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รศ.ดร. รัตนเสริมวงศ์ (2546 : 15) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนเรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตาม เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) จำแนกลักษณะสำคัญการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง เป็นองค์กรที่จัดตั้งโดยกฎหมายจากส่วนกลางมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขต การปกครองที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ และมีอำนาจในด้านการคลัง มีอิสระในการกำหนดนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง

โกวิท พวงงาม (2548 : 33) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยการทำให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองตนเองโดยตรง และเพื่อตนเองอย่างชัดเจน เนื่องจากประชาชน จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเอง

4. การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง
องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจกระจายอำนาจไปที่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ ขนาดขององค์กร เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร ดังนี้

ประทาน กงฤทธิศึกษากร (2535 : 138) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครอง ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงทางการเมือง

2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ

3. มีความอิสระในการปกครองตนเอง

4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

7. มีอำนาจหน้าที่เหมาะสมต่อการให้บริการ

8. มีอำนาจออกกฎข้อบังคับกฎหมายของท้องถิ่น ภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

สมบัติ สืบสมาน (2541 : 75) ได้กล่าวว่า ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดพื้นที่และระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาคด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกคณะผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจ ในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับพิจารณาจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าความอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

สรุปได้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครองตนเอง ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายของตน เปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงานต่างๆ มีการควบคุมให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายตามที่ท้องถิ่นกำหนดตลอดจนมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติเพื่อใช้ในการกำกับควบคุมดูแล แต่กฎข้อบัญญัติข้อยอมไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือข้อบังคับอื่นของรัฐ แต่ทั้งนี้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่ในความรับผิดชอบกำกับดูแลจากรัฐบาลส่วนกลาง เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชน

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยมีรัฐบาลเป็นผู้กระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้บริหารราชการ ในการจัดทำบริการสาธารณะ มีผู้บริหารและสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ โดยมีหน่วยงานของรัฐบาลในระดับจังหวัดและในระดับอำเภอทำหน้าที่เป็นหน่วยกำกับดูแลการบริหารราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรัฐบาลให้อำนาจหรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยมีองค์กรผู้รับผิดชอบมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจมีเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงานแยกออกจากราชการส่วนภูมิภาคแต่้องค์การปกครองท้องถิ่นก็มีได้มีอธิปไตยในตัวเอง ยังต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลาง การปกครองท้องถิ่นมีหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 67) ได้ให้คำนิยามขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยสามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน ซึ่งอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง สำหรับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกินสองคน และแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารงาน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ตามมาตรา 66) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 และหน้าที่อาจทำตามมาตรา 68 ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 82-85)

1. อำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

(ตามมาตรา 66)

2. หน้าที่ที่ต้องทำ (ตามมาตรา 67) ดังนี้

2.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของท้องถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด

ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของ

ท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร

ให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. หน้าที่ที่อาจจัดทำกิจการ (ตามมาตรา 68) ดังนี้

3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร

3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้นไม่เป็น การตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐใน อันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้ หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการ ดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (ตามมาตรา 69)

5. การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำงบประมาณการจัดซื้อ จัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด (ตามมาตรา 69/1)

6. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิ ได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (ตามมาตรา 70)

7. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อใช้บังคับใน เขตขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วน ตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่มีกฎหมาย บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ตามมาตรา 71)

8. การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายการนั้น และเพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานบริหารส่วน ท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (ตามมาตรา 72)

9. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับ สภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการ

ส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้น เป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (ตามมาตรา 73)

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 159-160) ดังนี้

ในด้านกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะในมาตรา 16 ซึ่งกำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการระบบสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดขยะมูลฝอย ตีงปฏิภูลและน้ำเสีย

19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ด้านความรับผิดชอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

อำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 87-79)

1. อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้
 - 1.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
 - 1.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - 1.5 รักษาการให้เป็นไปตามที่ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

2. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

2.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติรายจ่ายเพิ่มเติม

2.3 ควบคุมการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

3.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

3.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

3.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3.8 รายได้อื่นที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

4.1 เงินเดือน

4.2 ค่าจ้าง

4.3 เงินค่าตอบแทนอื่นๆ

4.4 ค่าใช้สอย

4.5 ค่าวัสดุ

4.6 ค่าครุภัณฑ์

4.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินอื่นๆ

4.8 ค่าสาธารณูปโภค

4.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

4.10 รายจ่ายอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่ากรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, 2548 : 46-57)

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
 2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- ให้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย
1. ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ
 2. รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการ
 3. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
 4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
 5. ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารต้องคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน กรรมการ
 6. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่เกินหกคน กรรมการ
 7. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ
 8. หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

การคัดเลือกอีกได้

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ประกอบด้วย

1. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ
 2. หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
 3. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
 4. หัวหน้าส่วนบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ
 5. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
- คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
1. กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจที่ผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

1.2 ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ

1.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

1.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

1.6 แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่นและความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการพิจารณาด้วย

2. ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่แผนกำหนดให้เป็นศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้ มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหาความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

การจัดทำแผนพัฒนา

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานใน

การพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาแผนท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์ เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ต่อไป

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์พัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารเสนอร่างแผนพัฒนาสามปี ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 5 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการ

บริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน ภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้ให้ ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนการดำเนินการตามระเบียบ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการ พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผน การดำเนินงาน เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอต่อผู้บริหาร ท้องถิ่นประกาศเป็นแผนดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสามสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศ เพื่อประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน และต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อย สามสิบวัน

แผนการดำเนินงานให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือภายใน สามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการ หรือได้แจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วย ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้น

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 6 ให้ผู้บริหารท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
2. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
3. ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกสองคน
4. หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองสองคน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่ง คนทำหน้าที่ เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

3. รายงานผลและเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปีประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีส่วนร่วมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตามความเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

ความหมายของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผน มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เพราะแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ยังเป็นตัวกำหนดงบประมาณที่จะใช้จ่ายในปีงบประมาณในแต่ละท้องถิ่นด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา และกำหนดเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น โดยให้มีการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการกระบวนกรในการเข้าถึงประชาชน เพื่อทราบถึงความต้องการของประชาชนเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (ม.ป.ป. : 149-151) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) จะเกี่ยวกับการกำหนด (การเลือก) ภารกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกปฏิบัติในอนาคต ดังนั้น แผน (Plan) จะบอกเหตุผล (วิธีการ) เพื่อให้วัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผน

(Planning) จะเป็นตัวสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการจากสิ่งที่ต้องการจากผลงานของการวางแผนจะได้แผนออกมา แผนจึงเป็นเครื่องมือ (วิธีการ) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย

สำนักพัฒนาเมือง (2543 : 4) ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนา (Development Planning) หมายถึง การกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด และใครเป็นผู้ดำเนินงาน หรือรับผิดชอบ โดยมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน และการเมือง การบริหาร โดยกรนำปัญหา (Problem) ความต้องการ (Need) นโยบายหรือคำสั่ง (Policy of Directive) และศักยภาพ (Potential) มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา สนองตอบต่อความต้องการของนโยบาย และพัฒนาศักยภาพ แล้วจึงกำหนดออกมาในรูปของแผนงาน และโครงการเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสภาพต่างๆ ให้ดีขึ้น

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544 : 55) ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึง การวางแผนในอนาคตไว้สำหรับความเจริญก้าวหน้าของประเทศและความอยู่รอดขององค์กร นักบริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ หรือไม่ว่าจะเป็นผู้นำประเทศ องค์กรต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญ ซึ่งเป็น การที่จะนำพาประเทศและองค์กรประสบความสำเร็จ

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548 : 2) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต (Where we are to we want to go) เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น การวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

องค์ประกอบของการวางแผน

องค์ประกอบของการวางแผน มีความสำคัญในการบริหารงาน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ โดยการนำปัญหา ความต้องการมาวิเคราะห์ประกอบ การตัดสินใจ และวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต ที่จะส่งผลให้การบริหารงาน มีความถูกต้อง ประสพผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหา สนองความต้องการของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้มีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการวางแผนไว้ดังนี้

กรมการปกครอง (2543 : 2-3) องค์ประกอบของการวางแผนที่สำคัญ 7 ประการ คือ

1. การวางแผนเป็นกระบวนการ (Planning Process) หมายความว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่ทำการกระทำติดต่อกันไปเป็นระยะๆ โดยมีให้ขาดตอนหรือหยุดนิ่ง ทั้งนี้ เพราะแผนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้คำว่า

กระบวนการ (Process) ยังมีความหมายที่ลึกซึ้งถึงการผสมผสานกันอย่างได้สัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ของระบบ ซึ่งได้แก่ทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งพลังงานที่ช่วยให้ทรัพยากรนำเข้ดังกล่าวจัดเป็นความสัมพันธ์และเกิดปฏิกิริยาที่ทำให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

2. การเตรียมการ (Preparing) หมายถึง การเตรียมข้อมูลบุคลากรตลอดจนทรัพยากรต่างๆ สำหรับการวางแผน และปฏิบัติตามแผนและยิ่งกว่านั้น ยังหมายถึง การเตรียมอำนาจ (Authority) ให้กับบุคคลและองค์กรที่ทำหน้าที่ในการวางแผน เพื่อผลักดันให้แผนเป็นความจริง และหน่วยปฏิบัติรับเอาไปปฏิบัติได้

3. ชุด (Set) คำว่า Set ในที่นี้ หมายถึง ชุดของข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งเพราะการวางแผนไม่อาจตัดสินใจด้วยข้อมูลชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้ แต่จะต้องอาศัยข้อมูลเป็นชุดเพื่อศึกษาให้ครบถ้วนทั้งส่วนที่เป็นผลได้และส่วนที่เสียไปเมื่อทำ โครงการและแผนงานนั้น

4. การตัดสินใจเพื่อการกระทำ หมายความว่า การวางแผนจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติด้วย

5. ในอนาคต หมายความว่า การวางแผนเป็นการคาดการณ์และเครื่องมือในการคาดหวังกอนาคตที่แม่นยำจริงๆ

6. เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หมายความว่า การวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

7. โดยวิธีการที่ดีที่สุด หมายความว่า การวางแผนจะต้องมุ่งหาทางเลือกที่กระทำทำให้แผนนั้นบรรลุเป้าหมายด้วยวิธีที่ง่าย ใช้ทรัพยากรน้อยและเวลาที่สั้นที่สุด

ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ดังนี้
(ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. 2548 : 47-48)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาในอนาคตโดยตรงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับมหัพภาคเป็นการกำหนดความละเอียด

แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี มีความต่อเนื่องและเป็นแผน ก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่าง ใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

แผนดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงถึง รายละเอียดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

แผนพัฒนากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (2548 : 10) กล่าวว่าหน้าที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จะต้องมี การกำหนด วิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคตและแปลมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาระยะยาว และแผนพัฒนาสามปีเป็นแผนพัฒนา แบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการ จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พุทธศักราชการ 2548 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบล และการปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาของ ตนเองและองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่ คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

แนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

จากแนวคิดในการวางแผน และหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กล่าวถึง แนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนา ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 13-14)

แนวคิดที่ 1 : กระบวนการแก้ไขปัญหา

แนวคิดที่ 2 : กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ

แนวคิดที่ 3 : ความคิดสร้างสรรค์

แนวคิดที่ 4 : การตัดสินใจ

การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปรับกระบวนการคิด โดยมุ่งเน้น (ผลลัพธ์) เป็นตัวตั้งแต่นำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรการบริหารเพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

ภาพประกอบ 2.1 กระบวนการคิด

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546)

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

จากนี้ไปผู้วิจัยขอนำบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มากล่าวโดยสังเขป ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร. 2555 : 9-19)

สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรตั้งอยู่ที่ 290 หมู่ที่ 4 ถนนบุรีรัมย์ - ประโคนชัย ตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากอำเภอประโคนชัย ประมาณ 8 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประโคนชัย 14 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือจด ตำบลแสลงโทน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้จด ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกจด ตำบลจันทุม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกจด ตำบลโคกสูง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรมีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 83 ตารางกิโลเมตร

ภูมิประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรมีพื้นที่ทั่วไปเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ไม่มีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน มีลำคลองสายเล็กๆ มีน้ำเฉพาะในฤดูฝน ในฤดูแล้งน้ำจะแห้งหมดราษฎรในพื้นที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเป็นอย่างมาก

จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. มีจำนวนหมู่บ้านเต็มทั้ง 12 หมู่บ้าน คือ

- หมู่ที่ 1 บ้านไทร ผู้ใหญ่บ้าน นายสมบัติ เกรียงรัมย์
- หมู่ที่ 2 บ้านไทร ผู้ใหญ่บ้าน นายเสริม ปลัดประโคน
- หมู่ที่ 3 บ้านไทร ผู้ใหญ่บ้าน นายเริง กรดรัมย์
- หมู่ที่ 4 บ้านไทร ผู้ใหญ่บ้าน นายสมศักดิ์ ศรีนระสิทธิ์
- หมู่ที่ 5 บ้านไพบูลย์ กำนัน นายสันต์ ไพศรีสาร
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองม่วง ผู้ใหญ่บ้าน นายภูติพงษ์ สมหวัง
- หมู่ที่ 7 บ้านโคกสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน นายพลภัทร ประเสริฐ
- หมู่ที่ 8 บ้านโคกกี้ ผู้ใหญ่บ้าน นายเดิม สหุนาลู
- หมู่ที่ 9 บ้านไพบูลย์ ผู้ใหญ่บ้าน นายศรีสมพร สุคาบุตร
- หมู่ที่ 10 บ้านโคกตะแบก ผู้ใหญ่บ้าน นายชอบ ประประโคน
- หมู่ที่ 11 บ้านโนนสวรรค์ ผู้ใหญ่บ้าน นายซอน พริ้งเพราะ
- หมู่ที่ 12 บ้านหนองม่วง ผู้ใหญ่บ้าน นายสมบอน ชาวสวน

ตาราง 2.1 จำนวนประชากรในเขตตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย(คน)	หญิง (คน)	รวม
1	บ้านไทร	181	354	356	710
2	บ้านไทร	203	432	390	822
3	บ้านไทร	201	406	442	848
4	บ้านไทร	179	424	418	842
5	บ้านไพบูลย์	275	522	514	1036
6	บ้านหนองม่วง	229	499	476	975
7	บ้านโคกสำโรง	165	378	355	733
8	บ้านโคกกี้	159	305	318	623
9	บ้านไพบูลย์	250	573	533	1106
10	บ้านโคกตะแบก	45	102	97	199
11	บ้านโนนสวรรค์	173	350	368	718
12	บ้านหนองม่วง	138	384	340	724
	รวม	2,198	4,729	4,607	9,336

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอประโคนชัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ราษฎรในเขตพื้นที่ตำบลบ้านไทร ส่วนมากประกอบอาชีพในการทำนา คิดเป็นร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ร้อยละ 10 ประกอบอาชีพอื่นๆ

หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

- บิมน้ำมันและก๊าซ 1 แห่ง
- โรงสี 17 แห่ง
- ร้านขายของชำ 96 แห่ง
- โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ 2 แห่ง

สภาพทางสังคม

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง
 1. โรงเรียนวัดบ้านไทร (เสกขุราษฎร์อนุสรณ์)
 2. โรงเรียนวัดบ้านไผ่บุลย์
 3. โรงเรียนบ้านโคกกี้
 4. โรงเรียนบ้านโคกสำโรง
 5. โรงเรียนบ้านหนองม่วงราษฎร์อุทิศ
- โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) จำนวน 2 แห่ง คือ
 1. โรงเรียนวัดบ้านไทร (เสกขุราษฎร์อนุสรณ์) ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 2. โรงเรียนบ้านหนองม่วงราษฎร์อุทิศ ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน จำนวน 1 แห่ง
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร
- กีฬา นันทนาการ/พักผ่อน (อบต.สร้างขึ้น)

สนามกีฬาเอนกประสงค์	จำนวน 3 แห่ง
สนามฟุตบอล	จำนวน 2 แห่ง
สนามตะกร้อ	จำนวน 1 แห่ง

สนามเด็กเล่น

จำนวน 9 แห่ง

สาธารณสุข

ในพื้นที่ตำบลบ้านไทร มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข 3 แห่ง ดังนี้

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไทร มีรายละเอียดข้อมูลดังนี้

1.1 ศูนย์บริการสาธารณสุข

1.2 บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในสถานพยาบาล ในเขตพื้นที่

ประกอบด้วย

1.2.1. นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ จำนวน 3 คน

1.2.2. พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 คน

1.2.3. ลูกจ้างประจำ จำนวน 2 คน

1.2.4. ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 1 คน

1.3 อสม. ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไทร

จำนวน 133 คน

1.4 สถิติการเข้ารับการรักษา 5 อันดับแรก

1.4.1. โรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 3,368 คน

1.4.2. โรคผิวหนัง เนื้อเยื่อได้ผิวหนัง จำนวน 1,301 คน

1.4.3. โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง จำนวน 1,051 คน

1.4.4. โรคระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก จำนวน 702 คน

1.4.5. โรคติดเชื้อและปรสิต จำนวน 363 คน

2. สถานพยาบาลเอกชน 2 แห่ง

- อัตรากามีส่วนราคน้ำ ร้อยละ 100

สถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด 3 แห่ง

- สำนักสงฆ์ 3 แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ที่ทำการตำรวจชุมชน 1 แห่ง

- อปพร. 60 คน

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 แห่ง

การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 219 (ถนนประโคนชัย - บุรีรัมย์)
- ถนนทางหลวงชนบท หมายเลข 2022 ถนนเส้นทางบ้านไทร - โลกมะขาม
- ถนนทางหลวงชนบท ถนนโพบูลย์ - หนองม่วง (ลาดยาง) บ้านไทร - จันตุม

(หนองกง)

- ถนนระหว่างตำบล มีถนนหมายเลข 219 เป็นสายหลักเชื่อมทางเข้าหมู่บ้าน

การโทรคมนาคม

- ตู้โทรศัพท์สาธารณะ 23 แห่ง

การไฟฟ้า

- หมู่บ้านที่มีไฟฟ้าเข้าถึง 12 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย 17 แห่ง
- บึง หนอง และอื่นๆ 16 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- บ่อน้ำตื้น 6 แห่ง
- บ่อน้ำบาดาล 454 แห่ง

ข้อมูลอื่น

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- ทรัพยากรดิน ลักษณะของดินเป็นดินเหนียวปนทรายเหมาะแก่การทำเกษตร
- ทรัพยากรน้ำ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำต่างๆ เพื่ออุปโภคบริโภคและ

การเพาะปลูก

- ทรัพยากรป่าไม้ สภาพป่าไม้น้อย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะ

มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 4 รุ่น จำนวน 400 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น จำนวน 240 คน
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน 12 กลุ่ม จำนวน 150 คน
- กลุ่มออมทรัพย์ 12 กลุ่ม จำนวน 400 คน
- กองหนุนเพื่อความมั่นคงของชาติ 2 รุ่น จำนวน 160 คน
- อาสาสมัครปกป้องสถาบัน จำนวน 1,934 คน

การพัฒนาสังคม

1. ผู้พิการที่ได้รับความช่วยเหลือในพื้นที่ จำนวน 111 ราย
2. ผู้สูงอายุที่ได้รับความช่วยเหลือในพื้นที่ จำนวน 912 ราย
3. ผู้ป่วยเอดส์ ที่ได้รับความช่วยเหลือในพื้นที่ จำนวน 10 คน

ศักยภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการรณรงค์ งานสารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบังคับ งานประชุมสภา อบต. งานประชุมคณะกรรมการบริหาร การจัดทำทะเบียนสมาชิก อบต. คณะกรรมการบริหาร การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การให้คำปรึกษาหารือและความรับผิดชอบ การปกครองบังคับบัญชา พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง การบริหารงานบุคคลของ อบต. การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 5 ฝ่ายคือ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

- งานสารบรรณ
- งานบริหารงานบุคคล
- งานเลือกตั้งและทะเบียนข้อมูล
- งานตรวจสอบภายใน

ฝ่ายนโยบายและแผน

- งานนโยบายและแผน
- งานวิชาการ
- งานข้อมูลและประชาสัมพันธ์
- งานงบประมาณ

ฝ่ายกฎหมายและคดี

- งานกฎหมายและคดี
- งานร้องเรียนร้องทุกข์และอุทธรณ์
- งานข้อบัญญัติและระเบียบ

ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- งานอำนวยความสะดวก
- งานป้องกัน

- งานฟื้นฟู

งานกิจการสภา อบต.

- งานระเบียบข้อบังคับประชุม
- งานการประชุม
- งานอำนวยความสะดวกและประสานงาน

ส่วนการคลัง

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและทะเบียนรายรับ-จ่ายเงินทุกประเภท งานเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงินการฝากเงิน การตรวจเงิน อบต. รวบรวมสถิติเงินได้ประเภทต่างๆ การเบิกตัดปี การขยายเวลาเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษีและนำส่ง รายงานเงินคงเหลือประจำ การรับและจ่ายขาดเงินสะสมของ อบต. การยืมเงินทศรองราชการ การจัดหาผลประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สิน ตรวจสอบงานของจังหวัดและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การเร่งรัดใบสำคัญ และเงินยืมค้างชำระ การจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การเร่งรัดจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมต่างๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

ฝ่ายการเงิน

- งานการเงิน
- งานรับเงินเบิกจ่ายเงิน
- งานจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน
- งานเก็บรักษาเงิน

ฝ่ายบัญชี

- งานการบัญชี
- งานทะเบียนการคุมเบิกจ่ายเงิน
- งานงบการเงินและงบทดลอง
- งานแสดงฐานะทางการเงิน

งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้

- งานภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และค่าเช่า
- งานพัฒนารายได้
- งานควบคุมกิจการค้า และค่าปรับ
- งานทะเบียนควบคุม และเร่งรัดรายได้

งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

- งานทะเบียนทรัพย์สิน และแผนที่ภาษี
- งานพัสดุ
- งานทะเบียนเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์

ส่วนโยธา

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการสำรวจออกแบบและจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินของ อบต. การอนุมัติ เพื่อดำเนินการตามโครงการที่ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ของ อบต. งานบำรุงซ่อม และจัดทำทะเบียนสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. การให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ และการออกแบบก่อสร้าง การสาธารณูปโภค การผังเมือง งานควบคุมอาคาร การดูแลควบคุมปรึกษาซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการ ภายในออกเป็น 4 ฝ่ายคือ

ฝ่ายก่อสร้าง

- งานก่อสร้างและบูรณะถนน
- งานก่อสร้างสะพาน เขื่อน ทคน้ำ
- งานขอมูลก่อสร้าง

ฝ่ายออกแบบและควบคุมอาคาร

- งานประเมินราคา
- งานควบคุมการก่อสร้างอาคาร
- งานออกแบบและบริการข้อมูล

ฝ่ายประสานสาธารณูปโภค

- งานประสานกิจการประปา
- งานไฟฟ้าสาธารณะ
- งานระบายน้ำ

ฝ่ายผังเมือง

- งานสำรวจและแผนที่
- งานวางผังพัฒนาเมือง
- งานควบคุมทางผังเมือง

ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ควบคุมดูแลตรวจสอบสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรม ของสถานศึกษา สถาบันศาสนา ส่งเสริม

ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการ ภายนอกออกเป็น 3 ฝ่ายคือ

ฝ่ายส่งเสริมกิจการโรงเรียน

- งานข้อมูล
- งานประสานกิจกรรม
- งานส่งเสริมการศึกษา

ฝ่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- งานข้อมูลพัฒนาการเด็ก
- งานวิชาการและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
- งานกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- งานติดตามและประเมินผล

ฝ่ายศาสนาและวัฒนธรรม

- งานส่งเสริมกิจกรรมศาสนา
- งานส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- งานศูนย์วัฒนธรรม
- งานกีฬา

ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

มีภาระหน้าที่ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมโรค การสุขาภิบาลอื่นๆ ตามแผนการสาธารณสุขและข้อบังคับตำบล การวางแผนการสาธารณสุข การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข งานเฝ้าระวังโรค การเผยแพร่ ฝึกอบรม การให้สุขศึกษา การจัดทำงบประมาณตามแผนงานสาธารณสุข งานด้านสิ่งแวดล้อม การให้บริการสาธารณสุข การควบคุมการฆ่าสัตว์ จำหน่ายเนื้อสัตว์ แบ่งส่วนราชการภายนอก เป็น 3 ฝ่าย คือ

ฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม

- งานสุขาภิบาลทั่วไป
- งานสุขาภิบาลอาหารและสถานประกอบการ
- งานควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข

- งานอนามัยชุมชน
- งานป้องกันยาเสพติด

- งานสุขศึกษาและควบคุมโรคติดต่อ

ฝ่ายรักษาความสะอาด

- งานรักษาความสะอาด
- งานกำจัดขยะและน้ำเสีย
- งานส่งเสริมและเผยแพร่

ส่วนสวัสดิการสังคม

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน การจัดระเบียบชุมชน การส่งเสริมกีฬา การจัดให้มีและสนับสนุนกิจกรรมศูนย์เยาวชน ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา หอสมุด สวนสาธารณะ การให้คำปรึกษาแนะนำหรือตรวจสอบเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

ฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาชุมชน

- งานศูนย์เยาวชน
- งานฝึกอบรมพัฒนาการ

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์

- งานสงเคราะห์เด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการ
- งานส่งเสริมสุขภาพ
- งานข้อมูล

ฝ่ายส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรี

- งานฝึกอบรมอาชีพ
- งานพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
- งานส่งเสริมทุนกลุ่มอาชีพดำเนินการ

ส่วนส่งเสริมการเกษตร

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์และวิจัยถึงปัญหาทางการเกษตร กำหนดนโยบาย วางแผนและดำเนินงานวิชาการเกษตรตามการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน การเกษตร กำหนดระบบและวิธีการดำเนินเทศ ควบคุมติดตามประเมินผลด้านการเกษตร จัดสอนและอบรมด้านวิชาการเกษตร จัดประชุม ดำเนินการเผยแพร่กิจการการเกษตร ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและแนววิชาการเกษตร แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร

- งานวิชาการเกษตร
- งานเทคโนโลยีทางการเกษตร
- งานส่งเสริมการเกษตร

ฝ่ายส่งเสริมปศุสัตว์

- งานข้อมูลวิชาการ
- งานบำบัดน้ำเสีย
- งานควบคุมและป้องกันโรคระบาด

จำนวนบุคลากรในส่วนต่าง ๆ ตามแผนอัตรากำลังดังนี้

จำนวนบุคลากร มีทั้งสิ้น 37 คน ประกอบด้วย

สำนักปลัด มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 7 คน

1) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน
2) หัวหน้าสำนักงานปลัด	1	คน
3) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	1	คน
4) นิติกร	1	คน
5) บุคลากร	1	คน
6) เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	คน
7) เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	1	คน

พนักงานจ้าง จำนวน 11 คน

1) นักการภารโรง	1	คน
2) พนักงานขับรถยนต์	2	คน
3) พนักงานดับเพลิง	6	คน
4) คนงานทั่วไป	2	คน

ส่วนการคลัง มีจำนวนทั้งสิ้น 5 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 4 คน

1) นักวิชาการเงินและบัญชี	1	คน
2) เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	1	คน
3) เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	1	คน
3) เจ้าพนักงานพัสดุ	1	คน

พนักงานจ้าง จำนวน 1 คน

1) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้	1	คน
------------------------------------	---	----

ส่วนโยธา มีจำนวนทั้งสิ้น 4 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 3 คน

1) นักบริหารงานช่างโยธา	1	คน
2) นายช่างโยธา	2	คน

พนักงานจ้าง จำนวน 1 คน

1) คนงานทั่วไป	1	คน
----------------	---	----

ส่วนสวัสดิการสังคม มีจำนวนทั้งสิ้น 2 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 2 คน

1) นักบริหารงานสวัสดิการสังคม	1	คน
2) เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน	1	คน

ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 2 คน

1) นักบริหารงานการศึกษา	1	คน
2) นักวิชาการศึกษา	1	คน

พนักงานจ้าง จำนวน 5 คน

1) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กฯ	2	คน
2) ผู้ดูแลเด็ก	3	คน

ส่วนส่งเสริมการเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 1 คน

พนักงานส่วนตำบล จำนวน 1 คน

1) นักบริหารงานการเกษตร	1	คน
-------------------------	---	----

ระดับการศึกษาของบุคลากร

ประถมศึกษา	2	คน
มัธยมศึกษา	8	คน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	-	คน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	3	คน
ปริญญาตรี	18	คน
ปริญญาโท	6	คน

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. การรวมกลุ่มของประชาชน

- กลุ่มอาชีพ 10 กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์ 12 กลุ่ม
- กลุ่มทำนาปลอดสารพิษ 1 กลุ่ม

2. จุดเด่นของพื้นที่

- วัดป่าไผ่บุลย์เป็นศูนย์กลางพัฒนาตำบล เป็นศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพตลอดจนพัฒนาจิตใจทุกคน ทุกอาชีพได้เป็นอย่างดี
- บ้านโนนสวรรค์ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการคัดเลือก “โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวโรกาสพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ (84 พรรษา)” ของจังหวัดบุรีรัมย์
- เป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ และมีหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้อง หรือใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพอสรุปเนื่องานวิจัยดังกล่าว ไว้ดังนี้

เดชอุดม ขุนทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล : กรณีศึกษาตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดพิจิตร พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม และภาวะหนี้สิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ส่วนตัวแปรอายุ ระยะเวลาการอยู่ในท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนมองเฉพาะปัญหาของตนโดยไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น แนวทางที่จะแก้ไขหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแผนและนโยบายมาตรการต่างๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และให้ประชาชนได้เห็นประโยชน์ และความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้ามา

ส่วนร่วมมากขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน และร่วมกันผลักดันแผนงานกิจกรรมโครงการจากแผนพัฒนาตำบลสู่การปฏิบัติ มาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างแท้จริง

พิภพ กิติกาศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลสันมหาพนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคม-การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมาก แต่กลับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยความสมัครใจ ตามสิทธิหน้าที่ สามารถเสนอปัญหาของหมู่บ้าน ได้อย่างมีอิสระในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐาน และสิทธิที่ชอบธรรม ขณะที่ประชาชนมีความเห็นว่าผู้บริหารมีนโยบายแต่ไม่ชัดเจน ไม่มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาให้แก่ท้องถิ่น ไม่สามารถสนองความต้องการของหมู่บ้านอย่างจริงจัง การทำงานขาดความโปร่งใส มีการคอร์รัปชัน และมีโครงการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีมาตรฐานเท่าที่ควร เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสันมหาพนไม่มาก

วีระชัย คำถ่าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัว อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการกำกับติดตามผล และด้านการร่วมรับผลประโยชน์ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ

ธเนศ ปรวบพิศญา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้านในด้านร่วมกำหนดปัญหาด้านการให้ข้อมูล ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการคัดเลือกคณะกรรมการ ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลักษณะของประชาชน พบว่าด้านอายุและอาชีพของประชาชนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนด้านเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพทางสมรสของประชาชนที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล พบว่าปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจ โครงสร้างอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีเอกสาร คำราไว้เผยแพร่ไม่ทั่วถึง และเพียงพอ ประชาชนมีภารกิจ ไม่สามารถเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เอี่ยมอารีย์ เงินใส (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการพยายามประเมิณผล อยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. มากที่สุด คือ การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน รองลงมา คือ การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ อื่นๆ โดยประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยสมัครใจมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับการแต่งตั้ง และการชักชวนจากผู้อื่น เหตุผลที่ประชาชนไม่เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากงบประมาณที่ อบต. สนับสนุนไม่เพียงพอตามความต้องการ และมีตัวแทนอยู่แล้ว ส่วนการไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดทำแผน/ความสำคัญของการเข้าร่วมจัดทำแผนมีหลายขั้นตอน และมีความยุ่งยาก อีกทั้งการที่ทำให้เสียเวลาทำมาหากินนั้นไม่ใช่เหตุผลสำคัญของการไม่เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ชนวรรณ สวัสดิ์ชัย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. และด้านการติดตามและประเมินผล มีเฉลี่ยต่ำสุด

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนและด้านการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ภัทรนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการดำเนินการประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

อาศิษฐ์ อินทจักร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ และลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีเพียงลักษณะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เท่านั้นที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่ประชาชนยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองมีเพียงการเข้าร่วมประชุมประชาคม และเสนอแผนงานหรือโครงการ แล้วรอรับผลประโยชน์จากการดำเนินการเท่านั้น ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากการที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ด้านการจัดทำแผนพัฒนาจากเทศบาล ไม่เพียงพอ ตลอดจนประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในการจัดทำแผนเท่าที่ควร เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของตัวแทนชุมชน ผู้บริหาร สมาชิก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปค่าต่ำสุด จะได้ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ตามลำดับ

สมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ต้องการให้เทศบาลสร้างงานมีการจ้างคนในพื้นที่ให้มากขึ้น ให้เทศบาล ใช้งบประมาณอย่างเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้คณะผู้บริหาร บริหารงานจริงจัง รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และการออกทำประชาคมต่างๆ เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ทราบมากขึ้น

คมขำ กรมไรสง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะเฟือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากค่าสูงไปหาค่า ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมะเฟือง ในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีจำนวนมาก คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมะเฟืองมีการออกทำประชาคมในการวางแผนพัฒนา 3 ปี เป็นประจำทุกปี รองลงมา คือ ควรพิจารณาในการใช้จ่ายงบประมาณและนำโครงการลง ดำเนินการ ให้ถูกต้อง เป็นธรรมตามความจำเป็นของประชาชนเพื่อความสุข และควรให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการประชุมหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจแนวทางในการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ

ฉันท์ผกา พลภักดี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ให้มี การดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยละ 100 รองลงมา คือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน และให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนา ท้องถิ่น ตามลำดับ

เกสร ไสยศศรี (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกवान อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลโคกवान อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการติดตามผลและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ใน

ระดับปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาหาด้านนี้ ด้านการจัดทำแผน ด้านการเสนอ ปัญหา และด้านการติดตามประเมินผล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชนทุก ๆ หมู่บ้าน รองลงมา คือ โครงการที่ประชาชนเสนอไปแล้วควรนำเข้าบรรจุในแผน และการดำเนินการตามแผนให้ครบทุกโครงการ และองค์การบริหารตำบลควรเข้าร่วมประชุมทุกหมู่บ้าน เพื่อทราบความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

โดยสรุปจากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย ปัญหาเกิดมาจากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำแผน และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง คิดว่าเป็นหน้าที่ของตัวแทนชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การจัดทำแผนไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งการศึกษาข้างต้นสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการจัดทำแผนสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านสนับสนุนเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ใช้เป็นมาตรฐานในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยแบบวิจัยเชิงสำรวจ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 12 หมู่บ้าน จำนวน 6,705 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148-149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านไทร	519	28
หมู่ที่ 2 บ้านไทร	579	31
หมู่ที่ 3 บ้านไทร	618	34
หมู่ที่ 4 บ้านไทร	600	33

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 5 บ้านไพบูลย์	755	41
หมู่ที่ 6 บ้านหนองม่วง	683	37
หมู่ที่ 7 บ้านโคกสำโรง	535	29
หมู่ที่ 8 บ้านโคกกี้	442	24
หมู่ที่ 9 บ้านไพบูลย์	820	45
หมู่ที่ 10 บ้านโคกตะแบก	128	7
หมู่ที่ 11 บ้านโนนสวรรค์	503	27
หมู่ที่ 12 บ้านหนองม่วง	524	28
รวม	6,705	364

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผลงานแผนพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ มีส่วนร่วมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคยมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้

2.2 ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ข้าราชการบำนาญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อาจารย์ประจักษ์ จันทบุรีรัมย์

2.4.2 นายอร่าม รัตนประดับ นักส่งเสริมวิชาการเกษตร ชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 จำเอกธีรพงษ์ กล้าณรงค์ นักบริหารงาน อบต. 8 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9745 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร แจ้งผู้นำชุมชนในเขตตำบลบ้านไทร เพื่อขอความร่วมมือจาก กลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทรด้วยตนเอง

4. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด

5. แบบสอบถาม จำนวน 364 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ จำนวน 364 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ลงรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2539 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 - 6.00	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4.51 - 5.50	มีส่วนร่วมมาก
3.51 - 4.50	มีส่วนร่วมปานกลาง
2.51 - 3.50	มีส่วนร่วมน้อย
1.51 - 2.50	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1.00 - 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (N = 364)	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	364	100.00
เพศ		
1. ชาย	162	44.50
2. หญิง	202	55.50
อายุ		
1. 18 - 30 ปี	79	21.70
2. 31 - 40 ปี	96	26.38
3. 41 - 50 ปี	104	28.57
4. 51 - 60 ปี	78	21.43
5. 61 ปีขึ้นไป	7	1.92
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	213	58.52
2. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	81	22.25
3. อนุปริญญา / ปวส.	16	4.40
4. ปริญญาตรี	50	13.73
5. สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.10
อาชีพ		
1. เกษตรกรรม	213	58.52
2. รับจ้างทั่วไป	86	23.62
3. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	30	8.24
4. ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	20	5.50
5. อื่น ๆ (ส.อบต. / กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)	15	4.12

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (N = 364)	
	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	165	45.33
2. 5,000 – 10,000 บาท	112	30.77
3. 10,001 – 15,000 บาท	49	13.46
4. 15,001 บาทขึ้นไป	38	10.44

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 364 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 เป็นหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 41 - 50 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.37 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.93

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 58.52 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 58.52 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.62 และที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อาชีพอื่นๆ (ส.อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.12

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.33 รองลงมา คือ ผู้มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้มีรายได้ต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.44

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังปรากฏในตาราง 4.2 - 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนา	3.52	0.82	ปานกลาง
2. ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ	3.55	0.83	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา	3.12	1.15	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.40	0.90	น้อย

จากตาราง 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.52$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.12$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดทำแผนพัฒนา			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา	3.48	1.02	น้อย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่การประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนา	3.50	1.04	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการในการวางแผนการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.57	0.96	ปานกลาง
4. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.66	0.98	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น	3.23	1.19	น้อย
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน / โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน	3.45	1.07	น้อย
7. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจเลือกแผนงาน / โครงการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	3.75	0.88	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	3.57	0.90	ปานกลาง

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9. ท่านมีส่วนร่วมในการลงมติจัดลำดับความสำคัญของโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อเสนอให้ อบต. บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.50	0.98	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.52	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3., 4., 7., 8. อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจเลือกแผนงาน / โครงการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ ข้อ 4. ท่านได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.23$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ			
10. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของ อบต.	3.44	1.07	น้อย
11. ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ และช่วยกัน ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินส่วนรวมของท้องถิ่น เช่น ถนน ลานกีฬา เครื่องออกกำลังกาย สวนสาธารณะ ฯลฯ	3.74	0.88	ปานกลาง
12. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ เช่น ประชาชนในท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ	3.65	0.97	ปานกลาง
13. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการด้านพัฒนาอาชีพแก่กลุ่มอาชีพในชุมชน	3.50	0.98	น้อย
14. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมด้านส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมการปลูกข้าว เป็นต้น	3.43	1.07	น้อย
15. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น โครงการเฝ้ารักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	3.50	0.98	น้อย

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
16. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ด้านสาธารณสุข เช่น โครงการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก	3.75	0.88	ปานกลาง
17. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการดำเนินโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน ไฟฟ้า การพัฒนาแหล่งน้ำ	3.66	0.98	ปานกลาง
18. ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม โครงการ งบประมาณต่าง ๆ จากทาง อบต. ดำเนินการว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด	3.52	0.97	ปานกลาง
19. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ อบต. ในด้านความสำเร็จของกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการภายในหมู่บ้านของท่าน	3.35	1.21	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.55	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 11., 12., 16., 17., 18 อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 16. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ด้านสาธารณสุข เช่น โครงการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ ข้อ 11. ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ และช่วยกัน ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินส่วนรวมของท้องถิ่น เช่น ถนน ลานกีฬา เครื่องออกกำลังกาย สวนสาธารณะ ฯลฯ ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ อบต. ในด้านความสำเร็จของกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการภายในหมู่บ้านของท่าน ($\bar{X} = 3.35$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา โดยภาพรวม และรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา			
20. ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ	3.12	1.22	น้อย
21. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมของ อบต. หรือเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.10	1.21	น้อย
22. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมแสดงความคิดเห็นหรือจัดประชาพิจารณ์ให้ประชาชนเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาของ อบต. ในอนาคต	3.16	1.26	น้อย
23. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ เป็นต้น	3.03	1.25	น้อย
24. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ อบต. ในการดำเนินงานต่างๆ ตามโครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.05	1.19	น้อย
25. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการติดตามประเมินผลในการดำเนินงานของ อบต.	3.04	1.15	น้อย

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
26. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อทราบรายงานการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.15	1.20	น้อย
27. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลการติดตามประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.18	1.26	น้อย
28. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในหมู่บ้านตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.15	1.32	น้อย
29. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานของ อบต.	3.15	1.33	น้อย
30. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบความโปร่งใส ในการบริหารงานของ อบต.	3.27	1.33	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.12	1.15	น้อย

จากตาราง 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 30. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบความโปร่งใส ในการบริหารงานของ อบต. ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา คือ ข้อ 27. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลการติดตามประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 23. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง งานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.03$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังปรากฏในตาราง 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกหมู่บ้าน	20	26.67
2	ควรมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส	18	24.00
3	โครงการที่เสนอบรรจุเข้าจัดทำแผนพัฒนา ควรนำไปดำเนินการทุกโครงการ	15	20.00
4	ควรมีการประชาสัมพันธ์การประเมินผลการปฏิบัติ งานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ	13	17.33
5	ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประชาชนทราบ	9	12.00
รวม		75	100

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกหมู่บ้าน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมา คือ ควรมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และโครงการที่เสนอบรรจุเข้าจัดทำแผนพัฒนา ควรนำไปดำเนินการทุกโครงการ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง เพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจนีและมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9745 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 364 ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 364 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้านและโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกหมู่บ้าน รองลงมา คือ

ควรมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และโครงการที่เสนอบรรจุเข้าจัดทำแผนพัฒนา ควรนำไปดำเนินการทุกโครงการ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในครั้งต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครอบครัวที่สามารถรับรู้เรื่องเกี่ยวกับการที่จะจัดทำแผนไม่อยู่บ้านในเวลากลางวัน แต่ที่ผ่านม้องค์การบริหารส่วนตำบลไปทำการประชาสัมพันธ์และชุมชนในเวลากลางวัน พร้อมทั้งประชาชนไม่อยู่บ้านในเวลากลางวันนั้น และประชาชนในเขตตำบลบ้านไทรประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ จึงออกไปทำไร่ ทำนา จึงปล่อยให้เป็นที่ของพนักงานส่วนตำบล ผู้นำหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะบ้าง จึงทำให้ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข บรรณาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัย ด้านการจัดทำแผนพัฒนา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการทำประชาคมหมู่บ้านประชาชนเข้าร่วมประชาคมมีไม่มาก แต่ผู้เข้าร่วมบางกลุ่มต้องการเสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาพร้อมทั้งความต้องการของหมู่บ้านเข้าบรรจุลงในแผนพัฒนา เพื่อของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร

ในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง การประชุมประชาคมในการคัดเลือกคณะกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นทางผู้นำหมู่บ้านได้ประกาศเชิญประชุมประชาคมให้ทางหมู่บ้านได้เสนอชื่อประชาคมเข้าไปทำให้ประชาคมบางท่านสนใจที่จะเข้าร่วมเสนอชื่อตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง เพื่อให้การสนับสนุนและให้ข้อมูลในการวางแผนและนำความรู้ที่ได้รับจากการเป็นคณะกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและขั้นตอนการวางแผนและการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาเผยแพร่ให้ประชาชนในหมู่บ้านของตนเองได้ทราบ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านต่างๆ มีไม่มาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแซ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ประชาชนมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัย ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ไม่ให้ความสำคัญไม่เห็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ยังไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติตามแผนรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เปิดให้โอกาสแก่ประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติตามแผน จึงทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาการปฏิบัติตามแผนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อมอริย์ เงินใส (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผลการวิจัย ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการติดตามและประเมินผล ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่ากระบวนการติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในติดตามและประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ต้องการให้จัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ไม่จำเป็นที่จะต้องจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบางหมู่บ้าน และจะให้เกิดประโยชน์ประชาชนในตำบลมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสร ใสศศศรี (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชนทุก ๆ หมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูล ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ถึงแม้ว่าด้านนี้จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดกว่าด้านอื่นๆ แต่เกณฑ์ระดับซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร ไม่ให้ความสำคัญไม่เห็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ยังไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เปิดโอกาสแก่ประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติตามแผน จึงทำให้ประชาชนขาดการส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาการปฏิบัติตามแผนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรนำแผนไปปฏิบัติ ทำการประชาสัมพันธ์ อบรมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญในการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการติดตามและประเมินผล ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่ากระบวนการ

ติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในติดตามและประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมทำการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการติดตามและประเมินผลว่าประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลร่วมกับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ได้เช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นว่ามีปัจจัยบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอบะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ และท้องถิ่นในพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงความคาดหวังของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอบะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปปรับปรุงให้ตรงความต้องการและความคาดหวังของประชาชน

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอบะนัง จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2543). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาศึกษาคินแดน.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสโตร์.
- _____. (2550). คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับ หน้าที่สาธารณะขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อาร์.ที.ดี.ไซค์.
- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เกสร ไสยศศรี. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ
บริหารส่วนตำบลโคกवान อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รม.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โกวิท พวงงาม. (2548). การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- คมจำ กรมไธสง.(2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลมะเือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ
รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จินดา มณีเนตร. (2540). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของตำรวจป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฉันท์ผกา พลภักดี. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลห้วยราชอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รม.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คำนสุทธา.
- ฉัชชาภัทร อุณจิตรตรง. (2548). รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คำนสุทธา.
- เดชอุคม ขุนทอง. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาตำบล :
กรณีศึกษา ตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(ยุทธศาสตร์การพัฒนา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทวีทอง ทงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ทองสุข บรรดาศักดิ์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์.
ภาคนิพนธ์ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- ชนวรรณ สวัสดิ์ชัย. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
สวนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนศ ปราบพยัคฆมา (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ รม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารนุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. หมวดแนวคิดรัฐกับ
การปกครองท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ : ธรรมคาเฟส.
- บุญเทียม อังสวัสดิ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา).
นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประชุม สุวดีดี. (2551). การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- ประคิษฐ์ สีดาพล. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
บ้าน โคกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปิยรัตน์ สุขบรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิภพ กิตติกาศ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนาวิสุ. (2549). ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์ และคณะ. (2547). การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภัทรนิษฐ์ เสาทอง. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.
- รสกันต์ รัตนเสริมวงศ์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” (2548, 17 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122. ตอนพิเศษ 1159. หน้า 46-57.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- วิระชัย คำล้าน. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (ม.ป.ป.). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สมควร คลังสูงเนิน. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ แนวคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สมบัติ สืบสมาน. (2541). การปกครองท้องถิ่นกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์.
- สยาม คำปรีดา. (2547). สังคมกับการปกครอง. กรุงเทพฯ : ไทยรายวัน.

- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2545). **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- _____. (2546). **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักพัฒนาเมือง. (2534). **พฤติกรรมกับการพัฒนาตน**. กรุงเทพฯ : เวิร์คเอดคูเคชั่น.
- สิตางค์ แสงสุริย์วัชรวา. (2545). **การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร. (2555). **แผนพัฒนาสามปี (2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์**. บุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร.
- อาศิษฐ์ อินทจักร. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอี่ยมอารีย์ เงินใส. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผศ.น้อย สุปิงคลัด

ด้วย นายทะนงศักดิ์ ศรีตัมภวา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑(๑)/ว๓๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอร่าม รัตนประดับ

ด้วย นายทะนงศักดิ์ ศรีตัมภวา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน จำเอกธีรพงษ์ กล้าณรงค์

ด้วย นายทะนงศักดิ์ ศรีคุ้มภาว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓(๑)/๓๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

ด้วย นายทะนงศักดิ์ ศรีดีมกษา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายทะนงศักดิ์ ศรีดีมกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๑๒๒๓, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร

ด้วย นายทะนงศักดิ์ ศรีรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต.ถ. ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อต้องการทราบถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความถูกต้องครบถ้วนในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อตัวท่าน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายทนงศักดิ์ ศรีรัมย์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

วันที่ 14 หมู่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18 - 30 ปี

() 31 - 40 ปี

() 41 - 50 ปี

() 51 - 60 ปี

() 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

() มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

() อนุปริญญา / ปวส.

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกรรม

() รับจ้างทั่วไป

() รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

() ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000 บาท

() 5,000 - 10,000 บาท

() 10,001 - 15,000 บาท

() 15,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	122.0667	623.0299	.7210	.9738
A2	122.0333	632.0333	.5544	.9747
A3	122.0333	621.4816	.8325	.9732
A4	121.7000	627.8724	.6914	.9739
A5	121.9667	617.8954	.7673	.9735
A6	121.8000	641.5448	.4241	.9753
A7	122.1333	635.0161	.6462	.9742
A8	122.0000	624.6897	.6939	.9739
A9	122.0000	627.9310	.7456	.9737
B10	121.8000	624.5793	.7419	.9737
B11	121.8000	631.0621	.5680	.9746
B12	121.7000	631.5276	.6215	.9743
B13	121.8333	629.2471	.7915	.9735
B14	121.5667	629.6333	.7566	.9737
B15	121.9000	633.6793	.7085	.9739
B16	121.7000	623.4586	.7529	.9736
B17	122.0667	618.6851	.7585	.9736
B18	121.6667	629.4713	.7052	.9739
B19	121.6333	622.1023	.8257	.9733
C20	121.7667	631.8402	.7204	.9738
C21	121.8333	615.4540	.8701	.9730
C22	121.7333	625.7885	.7117	.9738
C23	122.4333	625.0816	.6072	.9745
C24	122.0667	611.3057	.8646	.9729
C25	122.1333	611.4989	.8613	.9730
C26	121.9333	613.4437	.8363	.9731
C27	121.9333	606.7540	.8891	.9728
C28	121.7333	607.9954	.8803	.9728
C29	121.9667	606.7230	.8776	.9729
C30	121.9667	608.3782	.8179	.9733

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9745

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	ทนงศักดิ์ ศรีตัมภวา
วันเดือนปีเกิด	20 กันยายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	126 หมู่ที่ 4 ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ 31180
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 31140
ตำแหน่งหน้าที่	นักวิชาการศึกษา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2532 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2535 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2538 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2541 จบการศึกษานุปริญญาวิทยาศาสตร (อ.วท.) สาขาวิชาสัตวบาล สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2549 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2557 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์